Teismo praktikos rinkinys

GENERALINIO ADVOKATO
PAOLO MENGOZZI IŠVADA,
pateikta 2016 m. kovo 16 d.[1]

Byla C-2/15

DHL Express (Austria) GmbH
prieš
Post-Control-Kommission

(Verwaltungsgerichtshof (Administracinis teismas, Austrija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Prejudicinis sprendimas — Laisvė teikti paslaugas — Pašto paslaugos Europos Sąjungoje — Valstybės narės teisės aktai, kuriais visi pašto paslaugų teikėjai įpareigojami prisidėti prie pašto sektoriaus reguliavimo institucijos veiklos sąnaudų finansavimo“

1. Ar pagal 1997 m. gruodžio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 97/67/EB dėl Bendrijos pašto paslaugų vidaus rinkos plėtros bendrųjų taisyklių ir paslaugų kokybės gerinimo[2] su paskutiniais pakeitimais[3], padarytais 2008 m. vasario 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/6/EB[4] (toliau – Direktyva 97/67), valstybėms narėms leidžiama įpareigoti visus pašto paslaugų teikėjus prisidėti prie nacionalinės reguliavimo institucijos, atsakingos už pašto sektorių, finansavimo? Toks yra šio prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas.

I – **Teisinis pagrindas**

A – *Direktyva 2008/6*

2. Direktyvos 2008/6 27 konstatuojamojoje dalyje įtvirtinta, kad „tais atvejais, kai numatytas kompensacijų fondas, gali būti reikalaujama, kad pašto paslaugų tekėjai prisidėtų prie universaliųjų paslaugų finansavimo. Norėdamos nustatyti, iš kurių įmonių gali būti pareikalauta mokėti įmokas į kompensacijų fondą, valstybės narės turėtų įvertinti, ar naudotojo požiūriu šių įmonių teikiamos paslaugos, atsižvelgiant į jų ypatybes, įskaitant pridėtinės vertės ypatybes bei paslaugų paskirtį ir kainodarą, gali būti laikomos paslaugomis, priskiriamomis universaliųjų paslaugų sričiai, nes jos gali pakankamu mastu pakeisti universaliąsias paslaugas. Šios paslaugos neprivalo turėti visų universaliosios paslaugos ypatybių, pvz., pristatymo kiekvieną dieną arba visos valstybės narės teritorijos aprėpties“.

1 — Originalo kalba: prancūzų.

2 — OL L 15, 1998, p. 14; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 3 t., p. 71.

3 — Prieš priimant Direktyvą 2008/6, Direktyva 97/67 taip pat buvo iš dalies pakeista 2002 m. birželio 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/39/EB (OL L 176, p. 21; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 4 t., p. 316), ir 2003 m. rugsėjo 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1883/2003 (OL L 284, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 1 sk., 4 t., p. 447).

4 — OL L 52, p. 3.

3. Direktyvos 2008/6 28 konstatuojamojoje dalyje primenama, kad „siekdamos laikytis proporcingumo principo nustatant, kiek šios įmonės turi prisidėti prie universaliųjų paslaugų teikimo sąnaudų tam tikroje valstybėje narėje, valstybės narės turėtų taikyti skaidrius ir nediskriminacinius kriterijus, pavyzdžiui, atsižvelgti į tai, kokią dalį veiklos, priklausančios universaliųjų paslaugų sričiai, šios įmonės vykdo toje valstybėje narėje. Valstybės narės gali reikalauti, kad tie teikėjai, kurie privalo mokėti įmokas į kompensacijų fondą, atitinkamai atskirtų apskaitą, kad būtų užtikrintas fondo veikimas“.

4. Direktyvos 2008/6 47 konstatuojamojoje dalyje įtvirtinta, jog „tikėtina, kad nacionalinių reguliavimo institucijų vaidmuo išliks labai svarbus, visų pirma tose valstybėse narėse, kuriose perėjimas prie konkurencingos rinkos dar nebaigtas. Laikydamosi reguliavimo ir veiklos vykdymo funkcijų atskyrimo principo, valstybės narės privalo užtikrinti nacionalinių reguliavimo institucijų nepriklausomybę, šitaip garantuodamos minėtų institucijų sprendimų nešališkumą. Šis nepriklausomumo reikalavimas nepažeidžia institucijų autonomijos bei valstybių narių konstitucinių įsipareigojimų ir [SESV 345 straipsnyje] nustatyto neutralumo valstybių narių teisės normų, reglamentuojančių nuosavybės sistemą, atžvilgiu principo. Nacionalinėms reguliavimo institucijoms turėtų būti suteikti visi jų užduotims vykdyti būtini ištekliai, įskaitant darbuotojus, kompetenciją ir finansines priemones“.

B – *Direktyva 97/67*

5. Direktyvos 97/67 2 straipsnis suformuluotas taip:

„Šioje direktyvoje vartojamos sąvokos:

1) pašto paslaugos: paslaugos, kurias sudaro pašto siuntų surinkimas, rūšiavimas, vežimas ir skirstymas;

1a) pašto paslaugų teikėjas: įmonė, teikianti vieną ar kelias pašto paslaugas;

<…>

13) universaliųjų paslaugų teikėjas: valstybinis arba privatus pašto paslaugų teikėjas, valstybėje narėje teikiantis universaliąsias pašto paslaugas arba jų dalį, apie kurį pagal 4 straipsnį buvo pranešta Komisijai;

14) leidimai: bet kuris leidimas, nustatantis pašto sektoriui būdingas teises ir pareigas ir įmonėms leidžiantis teikti pašto paslaugas ir, kur taikytina, kurti ir (arba) naudoti savo tinklus tokioms paslaugoms teikti, išduodamas kaip „bendrasis leidimas“ arba „individuali licencija“, kurie toliau apibrėžti taip:

— bendrasis leidimas – leidimas, kurį turintis pašto paslaugų teikėjas, prieš pradėdamas naudotis iš tokio leidimo kylančiomis teisėmis, neprivalo gauti nacionalinės reguliavimo institucijos aiškaus sprendimo, nepriklausomai nuo to, ar naudojimąsi tokiu leidimu reglamentuoja bendrieji teisės aktai, ar „grupinė licencija“, ir neatsižvelgiant į tai, ar toks reglamentavimas numato registracijos arba deklaravimo tvarką,

— individuali licencija – leidimas, kurį išduoda nacionalinė reguliavimo institucija ir kuris pašto paslaugų teikėjui suteikia konkrečias teises, arba kuris, kur taikytina, tokios įmonės veiklą daro priklausomą nuo konkrečių bendrąjį leidimą papildančių įpareigojimų, tačiau pašto paslaugų teikėjas negali naudotis pagal tokią licenciją suteikiamomis teisėmis, kol nebus gautas nacionalinės reguliuojančios institucijos sprendimas;

<…>

18) nacionalinė reguliavimo institucija: kiekvienoje valstybėje narėje esanti institucija arba institucijos, kurioms, be kitų funkcijų, ši valstybė narė paveda vykdyti į šios direktyvos taikymo sritį patenkančias reguliavimo funkcijas;

<…>.“

6. Direktyvos 97/67 9 straipsnis suformuluotas taip:

„1. Paslaugoms, kurių neapima universaliosios paslaugos, teikti valstybės narės gali įdiegti bendruosius leidimus, kai tai būtina, kad būtų garantuotas pagrindinių reikalavimų laikymasis.

2. Paslaugoms, kurias apima universaliosios paslaugos, teikti valstybės narės gali nustatyti leidimų, įskaitant individualių leidimų, išdavimo tvarką, kiek tai būtina, kad būtų garantuotas pagrindinių reikalavimų laikymasis ir būtų užtikrintas universaliųjų paslaugų teikimas.Leidimų išdavimas:

— gali būti nustatomos pareigos teikti universaliąsias paslaugas,

— prireikus ir kai yra pagrįsta, gali būti nustatyti atitinkamų paslaugų kokybės, prieinamumo ir teikimo reikalavimai,

— tinkamais atvejais gali būti numatomos pareigos finansinėmis įmokomis prisidėti prie 7 straipsnyje numatytų sąnaudų paskirstymo mechanizmų, jei pagal 4 straipsnį paskirtas (-i) universaliųjų paslaugų teikėjas (-ai) teikdamas (-i) universaliąsias paslaugas patiria grynųjų sąnaudų ir jam (jiems) tenka nepagrįstai didelė našta,

— tinkamais atvejais gali būti taikoma pareiga finansinėmis įmokomis prisidėti prie 22 straipsnyje nurodytų nacionalinių reguliavimo institucijų veiklos sąnaudų,

— tinkamais atvejais gali būti taikomos nacionalinės teisės aktuose nustatytos darbo sąlygos arba nustatyta pareiga jų laikytis.

Pirmoje įtraukoje ir 3 straipsnyje nurodytos pareigos ir reikalavimai gali būti nustatomi tik paskirtiems universaliųjų paslaugų teikėjams.

<…>

3. 1 ir 2 dalyse nurodyta tvarka, įpareigojimai ir reikalavimai turi būti skaidrūs, prieinami, nediskriminaciniai, proporcingi, tikslūs ir nedviprasmiški, iš anksto viešai skelbiami ir pagrįsti objektyviais kriterijais. Valstybės narės privalo užtikrinti, kad prašymo pateikėjui būtų pateiktos visos atsisakymo išduoti leidimą arba jo visiško ar dalinio panaikinimo priežastys bei nustatyti apskundimo tvarką.“

C – *Austrijos teisė*

1. PMG

7. Bundesgesetz über die Regulierung des Postmarktes (Pašto rinkos įstatymas, toliau – PMG)[5] 24 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad „kiekvienas asmuo šiame federaliniame įstatyme nustatytomis sąlygomis turi teisę siūlyti ir teikti pašto paslaugas“.

5 — *BGBl.* I, 123/2009, *BGBl.* I, 111/2010 paskelbta redakcija.

8. PMG 25 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad „pašto paslaugų teikėjai turi deklaruoti reguliavimo institucijai apie numatomą teikti pašto paslaugą, taip pat jos eksploatavimo pakeitimus ir paslaugos teikimo nutraukimą prieš pradedant teikti paslaugas, jas pakeičiant ar nutraukiant paslaugų teikimą. <…>“.

9. PMG 26 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad „korespondencijos siuntų iki 50 g profesionaliam siuntimui trečiųjų asmenų sąskaita turi būti suteikiama koncesija“.

10. PMG 37 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad „reguliavimo institucija, kaip tai suprantama pagal šį įstatymą ir Direktyvą [97/67], kiek tai susiję su 40 straipsnyje numatytais uždaviniais, yra *Post-Control-Kommission*, o kiek tai susiję su visais kitais uždaviniais – *Rundfunk und Telekom Regulierungs-GmbH* (toliau – RTR-GmbH)“.

2. KOG

11. *Bundesgesetz über die Einrichtung einer Kommunikationsbehörde Austria („KommAustria“) und eines Bundeskommunikationssenates* (Federalinis įstatymas dėl institucijos „Austrija“, atsakingos už ryšius (*KommAustria*), ir Federalinės ryšių tarnybos įsteigimo) (toliau – KOG)[6] 34 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad „finansiniai įnašai nustatomi ir renkami remiantis kiekvieno mokėtojo apyvartos ir visos konkretaus sektoriaus apyvartos santykiu, o apskaičiuojant įnašą remiamasi visa telekomunikacijų paslaugų teikimo šalies viduje apyvarta“.

12. KOG 34a straipsnis suformuluotas taip:

„*(1) RTR-GmbH* išlaidų, kurių ji patiria vykdydama savo užduotis, <…> susijusias su „pašto“ sektoriumi, finansavimas užtikrinamas, pirma, finansiniais įnašas ir, antra, federalinio biudžeto ištekliais. *RTR-GmbH* kasmet iš federalinio biudžeto dviem lygiomis dalimis išmokama 200 000 EUR dotacija <…>. Visa kitų *RTR-GmbH* sąnaudų, padengiamų iš finansinių įnašų, suma gali būti ne didesnė nei 550 000 EUR per metus.

(2) „Pašto sektoriaus“ finansiniai įnašai. „Pašto sektorius“ – tai pašto paslaugų teikėjai, kuriems yra privaloma deklaravimo pareiga pagal [PMG] 25 straipsnį arba kuriems pagal šio įstatymo 26 straipsnį suteikta koncesija.

(3) 34 straipsnio 3–15 dalys taikomos pagal analogiją, nes terminas „Telekom-Control-Kommission“ gali būti keičiamas terminu „Post-Control-Kommission“.

II – **Pagrindinės bylos ginčas ir prejudiciniai klausimai**

13. DHL Express (Austria) GmbH (toliau – *DHL Express*), grupei *Deutsche Post DHL* priklausanti Austrijos pašto bendrovė, yra pasiuntinių ir greitųjų kurjerių sektoriuje veikianti įmonė; ji šiuo pagrindu teikia siuntinių iki 31,5 kg, taip pat oficialių raštų ir dokumentų surinkimo, rūšiavimo, vežimo ir pristatymo paslaugas, o šios paslaugos yra susijusios su daugybe pridėtinės vertės paslaugų (pavyzdžiui, tam tikrų nustatytų įteikimo terminų laikymusi, pakavimu ir siuntų sekimu).

14. 2012 m. balandžio 23 d. sprendimu *Post-Control-Kommission* (Pašto paslaugų kontrolės komisija, toliau – PCK) pareikalavo, kad *DHL Express* už laikotarpį nuo 2011 m. liepos 1 d. iki gruodžio 31 d. sumokėtų *RTR GmbH* finansuoti skirtą įmoką. Savo sprendime PCK laikėsi nuomonės, kad *DHL Express* privalėjo finansiškai prisidėti prie pašto sektoriaus reguliavimo institucijos veiklos finansavimo. Iš tiesų, be dalinio viešojo finansavimo, Austrijos teisės aktuose taip pat numatyta visų

6 — *BGBl.* I, 32/2001, *BGBl.* 50/2010 paskelbta redakcija.

pašto paslaugų teikėjų pareiga prisidėti prie šio finansavimo, nesvarbu, ar jie yra įpareigoti teikti universaliąsias paslaugas. Taigi PCK, remdamasi metine numatoma *DHL Express* 2011 m. apyvarta, apskaičiavo šios bendrovės apyvartos dalį, atsižvelgdama į visą pašto sektoriaus apyvartą, tuomet nustatė, kokią RTR finansavimo dalį *DHL Express* turi padengti.

15. Tokį sprendimą *DHL Express* apskundė *Verwaltungsgerichtshof* (Administracinis teismas). Ji teigia, kad neteikia jokios paslaugos, kuri būtų priskiriama prie universaliosios paslaugos, kaip tai suprantama pagal Direktyvą 97/67, ir kad pagal šios direktyvos 9 straipsnio 2 dalį valstybių narių teisė įpareigoti pašto sektoriaus paslaugų teikėjus prisidėti prie nacionalinės reguliavimo institucijos, atsakingos už šį sektorių, finansavimo, ribojama, numatant jos taikymą tik tiems paslaugų teikėjams, kurie teikia prie universaliųjų paslaugų priskiriamas paslaugas. Todėl nacionalinės teisės aktai, kuriais visi pašto paslaugų teikėjai be jokio skirtumo įpareigojami prisidėti prie tokio finansavimo, prieštarauja minėtai direktyvai.

16. Šiomis aplinkybėmis, susidūręs su sunkumais dėl Sąjungos teisės aiškinimo, *Verwaltungsgerichtshof* (Administracinis teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir sprendimu (jį Teisingumo Teismo kanceliarija gavo 2015 m. sausio 7 d.) nutarė pateikti Teisingumo Teismui tokius prejudicinius klausimus:

„1. Ar <…> Direktyva [97/67], iš dalies pakeista Direktyva [2008/6], visų pirma jos 9 straipsnis, nedraudžia nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurią pašto paslaugų teikėjai, neatsižvelgiant į tai, ar teikia universaliąsias paslaugas, privalo prisidėti prie nacionalinės reguliavimo institucijos veiklos sąnaudų finansavimo?

2. Jei į pirmąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai:

   a) Ar pareigai finansuoti pakanka to, kad atitinkamas teikėjas teikia pašto paslaugas, kurios pagal nacionalinės teisės nuostatą laikytinos universaliosiomis paslaugomis, tačiau pagal direktyvą viršija minimalų privalomąjį universaliųjų paslaugų spektrą?

   b) Ar atitinkamos įmonės finansavimo įmokų dalis turi būti apskaičiuojama taip pat kaip finansavimo įmokos į kompensacijų fondą pagal minėtos direktyvos 7 straipsnio 4 dalį?

   c) Ar tokiu atveju reikalavimas laikytis nediskriminavimo ir proporcingumo principų, kaip tai suprantama pagal minėtos direktyvos 7 straipsnio 5 dalį, ir „atsižvelgimas į galimybę pakeisti universaliąsias paslaugas“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos [2008/6] 27 konstatuojamąją dalį, reiškia, kad apyvartos dalis, tenkanti pridėtinės vertės paslaugoms, taigi prie universaliųjų paslaugų nepriskirtinoms pašto paslaugoms, tačiau susijusioms su universaliosiomis paslaugomis, būtų atskiriama ir nustatant dalį neįskaičiuojama?“

III – **Procesas Teisingumo Teisme**

17. Dėl šio prašymo priimti prejudicinį sprendimą pastabas raštu pateikė ieškovė pagrindinėje byloje, atsakovė pagrindinėje byloje, Belgijos, Ispanijos, Prancūzijos, Austrijos ir Norvegijos vyriausybės bei Europos Komisija.

IV – **Teisinė analizė**

A – *Dėl pirmojo prejudicinio klausimo*

18. Pirmuoju Teisingumo Teismui pateiktu prejudiciniu klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyva 97/67 valstybėms narėms draudžia įpareigoti visus pašto sektoriaus paslaugų teikėjus prisidėti prie reguliavimo institucijos, atsakingos už šį sektorių, finansavimo.

1. Ieškovės pagrindinėje byloje vertinimas

19. DHL Express, kurios argumentus palaiko Prancūzijos vyriausybė, teigia, kad pagal Direktyvos 97/67 9 straipsnio tekstą ir sistemą šios direktyvos 9 straipsnio 2 dalies antros pastraipos ketvirta įtrauka turi būti aiškinama taip, kad valstybės narės gali įpareigoti mokėti tokį įnašą tik tas įmones, kurios teikia prie universaliųjų paslaugų priskiriamas paslaugas.

20. Vertinant pažodžiui, Direktyvos 97/67 9 straipsnyje reglamentuojamos pašto paslaugų teikimo ir apskritai galimybės naudotis pašto tinklu sąlygos. Jo 2 dalis yra konkrečiai skirta išimtinai paslaugoms, kurios priskiriamos prie universaliųjų paslaugų. Direktyvos 97/67 9 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje numatyta, kad leidimų suteikimas gali priklausyti nuo to, ar yra laikomasi įvairiose šio straipsnio įtraukose išvardytų įpareigojimų. Tačiau sąvoka „leidimai“ nurodo tvarką, taikomą tik toms įmonėms, kurios yra įpareigotos teikti prie universaliųjų paslaugų priskiriamas paslaugas. Be to, sisteminiu požiūriu reikėtų sugretinti Direktyvos 97/67 9 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje nustatytą įpareigojimą finansiškai prisidėti prie reguliavimo institucijos, atsakingos už pašto sektorių, ir įpareigojimą minėtos direktyvos 9 straipsnio 2 dalies antros pastraipos trečioje įtraukoje numatytą įpareigojimą mokėti įmokas į kompensacijų fondą. Antrojo įpareigojimo taikymo sritis asmenų atžvilgiu yra patikslinta Direktyvos 2008/6 27 ir 28 konstatuojamosiose dalyse, iš kurių matyti, kad numatytos tik paslaugas, priskiriamas prie universaliųjų paslaugų, teikiančios įmonės. Be to, tokio pat požiūrio laikosi pati Komisija. Todėl, kadangi Direktyvos 97/67 9 straipsnio 2 dalies antros pastraipos trečia įtrauka susijusi tik su paslaugas, priskiriamas prie universaliųjų paslaugų, teikiančiomis įmonėmis, tą pačią išvadą reikėtų daryti ir dėl kitų 9 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje nurodytų įtraukų, taigi ir dėl įpareigojimo prisidėti prie reguliavimo institucijos, atsakingos už pašto sektorių, finansavimo. Savo ruožtu Direktyvos 97/67 9 straipsnio 2 dalies trečioje pastraipoje patvirtinta, kad šio straipsnio antroji pastraipa iš tiesų yra skirta įpareigojimams, kurie gali būti susiję su paslaugas, priskiriamas prie universaliųjų paslaugų, teikiančiomis įmonėmis, nesvarbu, ar jos paskirtos [7], ar ne.

2. Analizė

21. Iš nusistovėjusios Teisingumo Teismo praktikos aišku, kad jeigu pažodinis aiškinimas nėra labai aiškus dėl to, kokią reikšmę reikėtų suteikti direktyvoje esančiai Sąjungos teisės nuostatai, norint išaiškinti šią nuostatą, taip pat reikia atsižvelgti į direktyvos, kurios dalis ši nuostata yra, kontekstą, bendrą struktūrą ir tikslą [8].

22. Sutinku su ieškove pagrindinėje byloje, kad Direktyvos 97/67 9 straipsnis yra nuostata, kuri redakciniu požiūriu suformuluota prastai, ir kad jos pažodinis aiškinimas gali klaidinti. Taigi manau, kad Teisingumo Teismui teks šią nuostatą tarsi formuluoti iš naujo, nes Direktyvos 97/67 9 straipsnis tekstas tikrai nėra surašytas taip, kad jį būtų galima iš karto lengvai suprasti.

7 — Kaip tai suprantama pagal Direktyvos 97/67 4 straipsnį.

8 — Žr., be kita ko, Sprendimą *CHEZ Razpredelenie Bulgaria* (C-83/14, EU:C:2015:480, 55 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

23. Tai yra būtina dar ir todėl, kad šiuo metu ir, kaip nurodyta Komisijos procesiniuose dokumentuose, 18 valstybių narių įpareigoja visus pašto paslaugų teikėjus prisidėti prie jų reguliavimo institucijos finansavimo [9].

24. Siekdamas atskleisti Direktyvos 97/67 9 straipsnio 2 dalies antros pastraipos ketvirtos įtraukos tikrąją taikymo sritį, pirmiausia analizuosiu šią nuostatą pažodžiui, tuomet – pagal jos sistemą, ir mėginsiu tai padaryti trumpai aptardamas šios nuostatos raidą. Tada reikės priminti, kokias užduotis atlieka nacionalinė reguliavimo institucija, atsakinga už pašto sektorių, ir nurodyti priežastis, dėl kurių esu įsitikinęs, kad negalima taikyti ieškovės pagrindinėje byloje nurodomos analogijos tarp minėtos institucijos ir kompensacijų fondų finansavimo būdo.

a) Pažodinis, sistemins ir istorinis aiškinimas

25. Direktyvos 97/67 9 straipsnis yra šios direktyvos skyriuje, kuriame nustatytos pašto paslaugų teikimą ir galimybę naudotis tinklu reglamentuojančios sąlygos. Šį straipsnį sudaro trys dalys.

26. Direktyvos 97/67 9 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad paslaugoms, kurių neapima universaliosios paslaugos, teikti valstybės narės gali įdiegti „bendruosius leidimus“. Minėtos direktyvos 9 straipsnio 2 dalies pirmoje pastraipoje numatyta, kad paslaugoms, kurias apima universaliosios paslaugos, teikti valstybės narės gali nustatyti „leidimų, įskaitant individualių leidimų, išdavimo tvarką“. Tos pačios dalies antroje pastraipoje nustatyta, kad „leidimų“ išdavimui gali būti nustatytas įpareigojimas laikytis įvairių sąlygų, kurios išvardytos penkiose atskirose šios pastraipos įtraukose.

27. Iš pirmo žvilgsnio, kadangi įvairių sąlygų, kurios gali būti taikomos „leidimų“ išdavimui, sąrašas yra pateiktas 9 straipsnio 2 dalyje ir kadangi šios dalies pirmoje pastraipoje nurodomos „paslaug[os], kurias apima universaliosios paslaugos“, iš to galima spręsti, kad Direktyvos 97/67 9 straipsnio 2 dalies antros pastraipos ketvirtoje įtraukoje numatyta „pareiga finansinėmis įmokomis prisidėti prie 22 straipsnyje nurodytų nacionalinių reguliavimo institucijų veiklos sąnaudų“ gali būti nustatoma tik paslaugų, kurias apima universaliosios paslaugos, teikėjams.

28. Tačiau įdomu pažymėti, kad Direktyvos 97/67 9 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje nurodyta tik sąvoka „leidimai“, daugiau nieko nepatikslinant. Taigi šią pastraipą reikia aiškinti ne atskirai, o atsižvelgiant į Direktyvos 97/67 2 straipsnio 14 punktą, kuriame apibrėžiama sąvoka „leidimai“. Perskaičius šį straipsnį aiškėja, kad tai yra bendrinė sąvoka, kuria remiantis tai yra „bet kuris leidimas, nustatantis pašto sektoriui būdingas teises ir pareigas ir įmonėms leidžiantis teikti pašto paslaugas ir, kur taikytina, kurti ir (arba) naudoti savo tinklus tokioms paslaugoms teikti, išduodamas kaip „bendrasis leidimas“ arba „individuali licencija“ [10]. Direktyvos 97/67 22 konstatuojamoji dalis arba 9 straipsnio 3 dalis yra kiti pavyzdžiai, kai teisės aktų leidėjas vartoja sąvoką „leidimas“ [11] bendrine prasme.

29. Todėl man atrodo, kad ieškovės pagrindinėje byloje siūlomas pažodinis aiškinimas yra pernelyg siauras.

9 — Nesvarbu, kokia yra šio įnašo forma. Ispanijos vyriausybė, kiek tai susiję su ja, nurodė Ispanijos Karalystėje taikomą mechanizmą. Reikalaujamas įnašas yra renkamas kaip mokestis tuo metu, kai registruojamasi pašto paslaugų įmonių registre arba kai registracija atnaujinama.

10 — Direktyvos 97/67 2 straipsnio 14 punkte apibrėžiamos dvi konkrečios „leidimų“ kategorijos – bendrieji leidimai ir individualios licencijos (žr. šios išvados 5 punktą).

11 — Pagal šią konstatuojamąją dalį „valstybės narės savo teritorijose atitinkama leidimo išdavimo tvarka turėtų sugebėti reglamentuoti universaliųjų paslaugų teikėjams nerezervuotųjų pašto paslaugų teikimą <...>“.

30. Be to, *DHL Express* teiginiui patvirtinti negalima remtis Direktyvos 97/67 9 straipsnio 2 dalies trečia pastraipa, pagal kurią „[šios direktyvos 9 straipsnio 2 dalies antros pastraipos] pirmoje įtraukoje ir 3 straipsnyje nurodytos pareigos ir reikalavimai gali būti nustatomi tik paskirtiems universaliųjų paslaugų teikėjams“. Vis dėlto, ir atsižvelgiant į Direktyvos 97/67 9 straipsnio, vertinamo kartu, sistemą, kitų šios direktyvos 9 straipsnio 2 dalies antros pastraipos įtraukų ribojimas neturėtų prasmės.

31. Pažvelkime į atitinkamas skirtingas įtraukas.

32. Pirmoji įtrauka priklauso nuo Direktyvos 97/67 9 straipsnio 2 dalies trečios pastraipos, kurią jau citavau. Akivaizdu, kad universaliosios paslaugos įpareigojimai gali būti nustatomi tik paskirtiems universaliųjų paslaugų teikėjams, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 4 straipsnio 2 dalį.

33. Antroje įtraukoje numatyta galimybė „leidimams“ nustatyti reikalavimus, susijusius su atitinkamų paslaugų kokybe, prieinamumu ir teikimu. Niekur nedraudžiama tokių reikalavimų taikyti visiems pašto paslaugų teikėjams. Šiuo atžvilgiu pažymiu, jog Direktyvos 97/67 9 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad valstybės narės gali įdiegti bendruosius leidimus paslaugoms, kurių neapima universaliosios paslaugos, jeigu mano, kad tai būtina, „kad būtų garantuotas pagrindinių reikalavimų laikymasis“. Šie Direktyvos 97/67 2 straipsnio 19 punkte apibrėžti reikalavimai apima „bendr[as] neekonominio pobūdžio priežast[i]s, dėl kurių valstybė narė gali nuspręsti taikyti tam tikras *pašto paslaugų* teikimo sąlygas“ [12], tarp kurių yra, pavyzdžiui, korespondencijos konfidencialumas. Tačiau iš karto galiu pripažinti, kad bendrajame visą sektorių apimančiame leidime nustatytas įpareigojimas pašto paslaugų teikėjams, net jeigu jie teikia neuniversaliąsias paslaugas, laikytis tam tikrų standartų, susijusių su šių paslaugų kokybe, prieinamumu arba teikimu, gali prisidėti prie esminių reikalavimų išlaikymo ir tolesnio jų taikymo.

34. Trečioji įtrauka yra susijusi su galimybe „leidimams“ taikyti įpareigojimą finansiškai prisidėti prie kompensacijų fondų, kuriuos numatyta steigti Direktyvos 97/67 7 straipsnio 4 dalyje. Šiek tiek vėliau atlikdamas analizę dar grįšiu prie šio įpareigojimo, tačiau jau dabar esu linkęs manyti, kad dėl teisės aktų leidėjo *aiškiai* nustatytos sąsajos [13] tarp šio įpareigojimo ir tik tų paslaugų, kurias apima universaliosios paslaugos, teikėjų minėtą įtrauką reikia aiškinti kaip iš principo nesusijusią su visais pašto paslaugų teikėjais.

35. Ketvirtoji įtrauka yra būtent ta nuostata, su kuria susijęs šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą. Direktyvoje 97/67 nėra jokios aiškios nuostatos, kuri leistų daryti išvadą, kad į jos taikymo sritį patenka tik tos įmonės, kurios teikia prie universaliųjų paslaugų priskiriamas paslaugas.

36. Penktoje įtraukoje numatyta galimybė teikiant „leidimus“ nustatyti įpareigojimą laikytis nacionalinėje teisėje numatytų darbo sąlygų. Vargu ar ir ši galimybė yra griežtai taikoma tik toms įmonėms, kurios teikia prie universaliųjų paslaugų priskiriamas paslaugas. Ir šiuo atveju, jeigu būtų vadovaujamasi ieškovės siūlomu siauru aiškinimu, tektų manyti, kad valstybės narės neturi teisės reikalauti, kad įmonės, kurių veikla yra reglamentuojama bendraisiais leidimais, išduodamais pašto paslaugoms, nepriskiriamoms prie universaliųjų paslaugų, teikti, laikytųsi nacionaliniu lygmeniu nustatytų darbo sąlygų. Be to, kaip ir antroji įtrauka, trečioji turi būti aiškinama kartu su Direktyvos 97/67 9 straipsnio 1 dalimi ir 2 straipsnio 19 punktu. Tačiau pastarojoje nuostatoje kaip esminis reikalavimas yra aiškiai nurodytas „darbo nuostatų ir sąlygų laikymasis“.

37. Tokio Direktyvos 97/67 9 straipsnio 2 dalies antros pastraipos aiškinimo, pagal kurį valstybės narės gali leidimų išdavimui nustatyti sąlygą laikytis joje išvardytų įpareigojimų nebūtinai tik tiems paslaugų teikėjams (išskyrus atvejus, kai yra numatyta aiški nuostata, kurioje nuodyta priešingai), kurie teikia prie universaliųjų paslaugų priskiriamas paslaugas, nepaneigia istorinė šios nuostatos analizė.

12 — Kursyvu išskirta mano. Nuoroda į pašto paslaugų teikimą apskritai yra svarbi.

13 — Žr., be kita ko, Direktyvos 2008/6 27 konstatuojamąją dalį. Dėl analogijos nebuvimo tarp fondų ir nacionalinės reguliavimo institucijos finansavimo būdo žr. šios išvados 49 ir paskesnius punktus.

38. Komisija savo procesiniuose dokumentuose pateikė tam tikrą informaciją apie sąlygas, kuriomis Europos Sąjungos Taryba Airijos iniciatyva norėjo į Direktyvos 97/67 9 straipsnio 2 dalies antrą pastraipą įtraukti ketvirtą įtrauką. Sutikdamas su Komisija, esu linkęs manyti, kad šitaip Europos Sąjungos teisės aktų leidėjas norėjo suteikti valstybėms narėms papildomo finansavimo galimybę ir kad fakultatyvus šių galimybių pobūdis veikiau patvirtina platų su jomis susijusių nuostatų aiškinimą. Be to, pažymėtina, kad pradinėje direktyvoje, t. y. pirminės redakcijos Direktyvoje 97/67, teisės aktų leidėjas sąvoką „leidimas“ jau laikė bendrine, o Direktyva 2008/6 padaryti pakeitimai neturėjo įtakos pirminei sąvokos „leidimas“ apibrėžčiai [14].

39. Be minėtų aspektų, susijusių su Direktyvos 97/67 9 straipsnio tekstu, sistema ir raida, nacionalinėms pašto sektoriaus reguliavimo institucijoms patikėtų uždavinių analizė rodo, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas jų vaidmenį laikė susijusiu ne vien su pašto paslaugomis, priskiriamomis prie universaliųjų paslaugų.

b) Nacionalinėms reguliavimo institucijoms patikėti uždaviniai

40. Direktyvos 97/67 9 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje valstybėms narėms leidžiama pasinaudoti galimybe įpareigoti pašto paslaugų teikėjus prisidėti prie nacionalinės reguliavimo institucijos finansavimo. Direktyvos 97/67 22 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad valstybės narės *„pašto sektoriui* paskiria vieną arba daugiau nacionalinių reguliavimo institucijų“ [15]. Minėtos direktyvos 22 straipsnio 2 dalyje dar patikslinami jų uždaviniai. Pagal šią nuostatą nacionalinėms reguliavimo institucijoms „pavedamas *konkretus* uždavinys užtikrinti, kad būtų laikomasi su šia direktyva susijusių įsipareigojimų, visų pirma nustatant stebėjimo ir reguliavimo tvarką, užtikrinančią universaliųjų paslaugų teikimą“ [16]. Tačiau šis uždavinys, susijęs su universaliąja paslauga, nėra išimtinis, nes Direktyvos 97/67 22 straipsnio 2 dalyje toliau nurodoma, kad nacionalinėms reguliavimo institucijoms „taip pat gali būti pavesta užtikrinti konkurencijos taisyklių laikymąsi pašto sektoriuje“. Šioms institucijoms taip pat tenka svarbus vaidmuo renkant informaciją patikros arba statistikos tikslais [17]. Vis dėlto ir šiuo atveju įpareigojimas pašto paslaugų teikėjams pateikti šią informaciją nacionalinėms reguliavimo institucijoms taikomas ne vien paslaugų, priskiriamų prie universaliųjų paslaugų, teikėjams [18], kaip tai jau buvo nurodyta Direktyvos 2008/6 motyvuojamojoje dalyje [19].

41. Be to, nors nacionalinių reguliavimo institucijų vaidmuo yra užtikrinti iš direktyvos kylančių įpareigojimų laikymąsi, vertėtų priminti, kad Direktyvos 97/67 1 straipsnio, kuriame apibrėžiamas jos tikslas ir taikymo sritis, pirmoje įtraukoje konkrečiai numatyta, kad direktyvoje nustatomos bendros taisyklės, susijusios su pašto paslaugų teikimu apskritai.

14 — Žr. Direktyvos 97/67 2 straipsnio 14 punkto pradinę redakciją.

15 — Kursyvu išskirta mano.

16 — Kursyvu išskirta mano.

17 — Žr. Direktyvos 97/67 22a straipsnį.

18 — Žr., pvz., Direktyvos 97/67 22a straipsnio 2 dalį.

19 — 2007 m. lapkričio 8 d. priimtos Tarybos bendrosios pozicijos (EB) Nr. 19/2007 (OL C 307E, p. 22) III dalies 2 punkto viii papunktyje Taryba priminė, kad „nacionalinės reguliavimo institucijos daugiausia dėmesio skiria *pašto rinkų* stebėsenai, įskaitant *visų rinkos dalyvių* teikiamą atitinkamą informaciją“ (kursyvu išskirta mano).

42. Taip pat reikia priminti, kad Direktyva 2008/6, kuria buvo iš esmės pakeista Direktyva 97/67, rodo, kad pasikeitė Bendrijos pašto sektoriaus sampratos paradigma. Priimdamas Direktyvą 2008/6 Sąjungos teisės aktų leidėjas ketino „apibrėžti paskutinį visiško rinkos atvėrimo etapą, panaikinant visas likusias galiojančias universaliųjų paslaugų teikėjo (-ų) išimtines arba specialias teises bei panaikinant visas kitas kliūtis pašto paslaugų teikimui“ [20]. Taip atsisakoma monopolistinės sampratos ir laipsniškai pereinama prie laisvos konkurencijos [21].

43. Nacionalinės reguliavimo institucijos turi prisidėti prie šios pasikeitusios paradigmos. Direktyvos 2008/6 47 konstatuojamojoje dalyje šių institucijų vaidmuo įvardijamas kaip „labai svarbus, visų pirma tose valstybėse narėse, kurios perėjimas prie konkurencingos rinkos dar nebaigtas. <…> Nacionalinėms reguliavimo institucijoms turėtų būti suteikti visi jų užduotims vykdyti būtini ištekliai, įskaitant darbuotojus, kompetenciją ir finansines priemones“ [22]. Taigi šioms priemonėms gali reikėtų visų pašto paslaugų teikėjų dalyvavimo finansuojant minėtų institucijų veiklą.

44. Taigi nacionalinių reguliavimo institucijų vaidmuo, kurį numatė Sąjungos teisės aktų leidėjas, apima ne vien universaliąsias paslaugas. Pagal Direktyvą 97/67 šios institucijos yra įpareigotos užtikrinti bendrąjį interesą pašto sektoriuje, tikrindamos, be kita ko, kad rinkos dalyviai jos atvėrimo metu elgtųsi pagal minėtos direktyvos reikalavimus.

45. Be to, reikia pripažinti ir tai, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas paliko valstybėms narėms diskreciją apibrėžti nacionalinių reguliavimo institucijų uždavinius ir suteikti joms įgaliojimus. Komisija savo ataskaitoje Tarybai ir Europos Parlamentui „Pašto direktyvos taikymas“ pažymėjo, kad „[nacionalinių reguliavimo institucijų] įgaliojimai, ištekliai ir galios įvairiose valstybėse narėse yra skirtingi, todėl pagrįstai abejojama, ar visos [nacionalinės reguliavimo institucijos] turi pakankamai galimybių (veiksmingai) atlikti savo užduotis“ [23].

46. Kadangi Sąjungos teisės aktų leidėjas nacionalinėms reguliavimo institucijoms pavestą vaidmenį ir uždavinius suvokė kaip tokius, kurie turėtų būtų aktualūs visiems pašto sektoriaus dalyviams, būtų nelogiška ir net nepagrįstai diskriminuojama Norvegijos vyriausybės ir Komisijos siūlymu aiškinti Direktyvos 97/67 9 straipsnio 2 dalies antros pastraipos ketvirtą įtrauką taip, kad įpareigojimas prisidėti prie minėtų institucijų finansavimo gali būti taikomas tik įmonėms, teikiančioms paslaugas, priskiriamas prie universaliųjų paslaugų.

47. Galiausiai reikia pažymėti, kad nors, kaip primena *DHL Express*, pagal teismo praktiką, suformuluotą Sprendime *Corbeau* [24], greitųjų kurjerių ir pasiuntinių paslaugos yra ypatingos paslaugos, kurių savybės iš esmės skiriasi nuo universaliųjų pašto paslaugų savybių, vis dėlto Teisingumo Teismas laikėsi nuomonės, kad šios greitųjų kurjerių ir pasiuntinių paslaugos priskiriamos pašto sektoriui. Tokiomis aplinkybėmis prisidėjimo prie nacionalinės reguliavimo institucijos finansavimo, kurio galima reikalauti iš *visų* pašto paslaugų teikėjų, galima reikalauti ir iš greitųjų kurjerių bei pasiuntinių įmonių.

20 — Žr. Tarybos bendrosios pozicijos (EB) Nr. 19/2007 motyvuojamosios dalies II dalį.

21 — Šią pasikeitusią paradigmą, be kita ko, rodo Direktyvos 2008/6 23 konstatuojamoji dalis, pagal kurią „Direktyvoje [97/67] pirmenybė teikiama universaliųjų paslaugų teikimui priskiriant universaliųjų paslaugų teikėjus. <…> Didesnė konkurencija ir platesnis pasirinkimas reiškia, kad valstybėms narėms reikėtų suteikti daugiau lankstumo nustatant veiksmingiausią ir tinkamiausią mechanizmą universaliųjų paslaugų teikimui garantuoti, laikantis objektyvumo, skaidrumo, nediskriminavimo, proporcingumo ir mažiausio rinkos iškraipymo principų, reikalingų laisvam pašto paslaugų teikimui vidaus rinkoje užtikrinti. Valstybės narės gali taikyti vieną ar kelis iš šių būdų: palikti universaliųjų paslaugų teikimą rinkos jėgoms, paskirti vieną arba kelias įmones skirtingiems universaliųjų paslaugų elementams ar paslaugoms skirtingose teritorijos dalyse teikti bei skelbti viešųjų pirkimų konkursą <…>“.

22 — Komisijos ataskaita Tarybai ir Europos Parlamentui „Pašto direktyvos taikymas“ [COM(2008) 884 *final*] patvirtino, kad veiksmingos nacionalinės reguliavimo institucijos „yra esminė pašto paslaugų vidaus rinkos sukūrimo sąlyga“ (žr. šios ataskaitos p. 6).

23 — COM(2008) 884 *final*

24 — C-320/91, EU:C:1993:198.

48. Pirma pateikti argumentai, susiję su nacionalinėms reguliavimo institucijoms pavestu vaidmeniu ir užduotimis, galiausiai verčia mane abejoti *DHL Express* ir Prancūzijos vyriausybės pateiktais argumentais, susijusiais su būtinybe taikyti šių institucijų ir kompensacijų fondų finansavimo būdo analogiją.

c) Negalėjimas prilyginti kompensacijų fondų finansavimo būdui pagal analogiją

49. Atsižvelgiant į šią pasikeitusią paradigmą, Direktyva 2008/6 buvo siekiama laipsniškai atsisakyti išimtinių arba specialių teisių, kurios galėjo būti suteikiamos paskirtiesiems universaliųjų paslaugų teikėjams [25], ir vietoj to įtvirtinti solidarumo įpareigojimą, pasitelkiant kompensavimo arba universaliųjų paslaugų įpareigojimų grynųjų sąnaudų paskirstymo mechanizmą [26].

50. Jeigu atitinkama valstybė narė nustato sąnaudų paskirstymo mechanizmą, ji turi teisę „įsteigti kompensacijų fondą, finansuojamą iš paslaugų teikėjų ir (arba) naudotojų įmokų <…>. Valstybės narės, išduodamos leidimus paslaugų teikėjams pagal 9 straipsnio 2 dalį, gali nustatyti pareigą sumokėti finansinę įmoką į šį fondą arba laikytis universaliųjų paslaugų teikimo pareigų <…>“ [27]. Vis dėlto Direktyvos 2008/6 27 konstatuojamojoje dalyje patikslinta, kad „norėdamos nustatyti, iš kurių įmonių gali būti pareikalauta mokėti įmokas į kompensacijų fondą, valstybės narės turėtų įvertinti, ar naudotojo požiūriu šių įmonių teikiamos paslaugos, atsižvelgiant į jų ypatybes, įskaitant pridėtinės vertės ypatybes bei paslaugų paskirtį ir kainodarą, gali būti laikomos paslaugomis, priskiriamomis universaliųjų paslaugų sričiai, nes jos gali pakankamu mastu pakeisti universaliąsias paslaugas. Šios paslaugos neprivalo turėti visų universaliosios paslaugos ypatybių <…>“.

51. Taip, ir priešingai nei nacionalinių reguliavimo institucijų finansavimo atveju, buvo nustatytas aiškus ryšys tarp kompensacijų fondų ir įmonių, teikiančių paslaugas, priskiriamas prie universaliųjų paslaugų. Tai paaiškina aplinkybė, kad tikslai, kurių siekiama steigiant kompensacijų fondą, iš esmės skiriasi nuo tikslų, kurių siekiama nustatant bei stiprinant nacionalinių reguliavimo institucijų vaidmenį ir užduotis.

52. Iš tiesų, kaip rodo kompensacijų fondo pavadinimas, jų tikslas yra kompensuoti galimą ekonominę nelygybę, t. y. „universaliųjų paslaugų teikėjo išlaidoms už paslaugų, uždedančių papildomą finansinę naštą, teikimą kompensuoti“ [28]. Taigi pagal visą logiką kompensavimo įpareigojimas turėtų būti taikomas tik paslaugų, kurios priskiriamos arba gali būti priskiriamos prie universaliųjų paslaugų, teikėjams [29], nes, priešingai tam, ką nurodžiau pirma dėl nacionalinių reguliavimo institucijų, kompensacijų fondų įplaukos skirtos tik universaliosioms paslaugoms.

53. Taigi įpareigojimo prisidėti prie kompensacijų fondų finansavimo negalima lyginti su įpareigojimu prisidėti prie nacionalinių reguliavimo institucijų ir tai, kas taikytina pirmuoju atveju, nebūtinai taikoma antruoju atveju. Taigi, priešingai, nei teigia ieškovė pagrindinėje byloje, tarp šių dviejų atvejų neįmanoma analogija.

25 — Žr. Direktyvos 97/67 7 straipsnio 1 dalį.

26 — Žr. Direktyvos 97/67 7 straipsnio 3 dalį.

27 — Direktyvos 97/67 7 straipsnio 4 dalis.

28 — Direktyvos 97/67 23 konstatuojamoji dalis. Direktyvos 97/67 9 straipsnio 2 dalies antros pastraipos trečioje įtraukoje numatyta teisė leidimų suteikimui nustatyti įpareigojimą prisidėti prie kompensacijų fondų finansavimo, „jei <…> universaliųjų paslaugų teikėjas (-ai) teikdamas (-i) universaliąsias paslaugas patiria grynųjų sąnaudų ir jam (jiems) tenka nepagrįstai didelė našta“.

29 — T. y. „nerezervuotųjų paslaugų, kurios priskirtinos universaliosioms paslaugoms“, kaip nurodyta pradinės redakcijos Direktyvoje 97/67 (be kita ko, žr. šios direktyvos 9 straipsnio 2 dalį).

d) Baigiamoji pastaba

54. Iš mano analizės matyti, kad Direktyvos 97/67 9 straipsnis nedraudžia valstybei narei įpareigoti visų pašto paslaugų teikėjų, neatsižvelgiant į tai, ar jie teikia prie universaliųjų paslaugų priskiriamas, ar prie jų nepriskiriamas paslaugas, prisidėti prie reguliavimo institucijos, atsakingos už pašto paslaugas, veiklos finansavimo.

55. Jeigu pirma pateikti argumentai nevisiškai įtikintų Teisingumo Teismą, norėčiau pateikti paskutinę pastabą.

56. Net jeigu Direktyvos 97/67 9 straipsnio 2 dalies antra pastraipa, vertinama visa, būtų aiškinama taip, kad ji susijusi tik su prie universaliųjų paslaugų priskiriamomis paslaugomis, tai *a contrario* nereikštų, kad valstybės narės negali pašto paslaugų teikėjų, neteikiančių universaliosios paslaugos, įpareigoti prisidėti prie nacionalinių reguliavimo institucijų finansavimo.

57. Norėčiau tai paaiškinti.

58. Prie universaliųjų paslaugų nepriskiriamų paslaugų teikėjų situacija būtų reglamentuojama Direktyvos 97/67 9 straipsnio 1 dalyje. Atsižvelgiant į tai, ką Teisingumo Teismas yra nusprendęs dėl šioje direktyvoje numatytų skundų nagrinėjimo procedūrų [30], Direktyva 97/67 nebuvo išsamiai suderintos sąlygos, kuriomis šiems paslaugų teikėjams gali būti išduodami bendrieji leidimai. Kadangi Direktyvos 97/67 9 straipsnio 1 dalyje nieko nenurodyta, valstybės narės turi diskreciją nuspręsti, ar finansuojant nacionalinės reguliavimo institucijos veiklą turi dalyvauti visi pašto paslaugų teikėjai. Būtų sunku dėl to jas kaltinti, atsižvelgiant į Direktyvos 2008/6 47 konstatuojamąją dalį [31].

e) Analizės išvada

59. Atsižvelgiant į pateiktus argumentus, iš mano analizės darytina išvada, kad Direktyvos 97/67 9 straipsnis nedraudžia nacionalinės teisės aktų, kuriais pašto paslaugų teikėjai įpareigojami prisidėti prie nacionalinės reguliavimo institucijos, atsakingos už pašto sektorių, finansavimo, neatsižvelgiant į tai, ar jie teikia prie universaliųjų paslaugų priskiriamas paslaugas.

B – *Dėl antrojo prejudicinio klausimo*

60. Kadangi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas antrąjį savo klausimą Teisingumo Teismui pateikia tik jeigu šis teigiamai atsakytų į pirmąjį klausimą, ir atsižvelgiant į mano siūlomą atsakymą į šį pirmąjį klausimą, Teisingumo Teismui nereikia atsakyti į antrąjį klausimą.

V – **Išvada**

61. Atsižvelgdamas į pateiktus argumentus, siūlau Teisingumo Teismui į *Verwaltungsgericht* (Administracinis teismas) pateiktą pirmąjį prejudicinį klausimą atsakyti taip: 1997 m. gruodžio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 97/67/EB dėl Bendrijos pašto paslaugų vidaus rinkos plėtros bendrųjų taisyklių ir paslaugų kokybės gerinimo, iš dalies pakeista 2008 m. vasario 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/6/EB, visų pirma jos 9 straipsnis, nedraudžia nacionalinės teisės aktų, kuriais pašto paslaugų teikėjai įpareigojami prisidėti prie nacionalinės reguliavimo institucijos, atsakingos už pašto sektorių, finansavimo, neatsižvelgiant į tai, ar jie teikia prie universaliųjų paslaugų priskiriamas paslaugas.

30 — Žr. Sprendimą *DHL International* (C-148/10, EU:C:2011:654, 35 ir 36 punktai ir juose nurodyta teismo praktika).

31 — Žr. šios išvados 4 ir 43 punktus.